



# University of HUDDERSFIELD

## University of Huddersfield Repository

Siddiqui, Kalim

Gatt og overprod [GATT trade and developing countries]

### Original Citation

Siddiqui, Kalim (1994) Gatt og overprod [GATT trade and developing countries]. Klassekampen.

This version is available at <http://eprints.hud.ac.uk/id/eprint/16760/>

The University Repository is a digital collection of the research output of the University, available on Open Access. Copyright and Moral Rights for the items on this site are retained by the individual author and/or other copyright owners. Users may access full items free of charge; copies of full text items generally can be reproduced, displayed or performed and given to third parties in any format or medium for personal research or study, educational or not-for-profit purposes without prior permission or charge, provided:

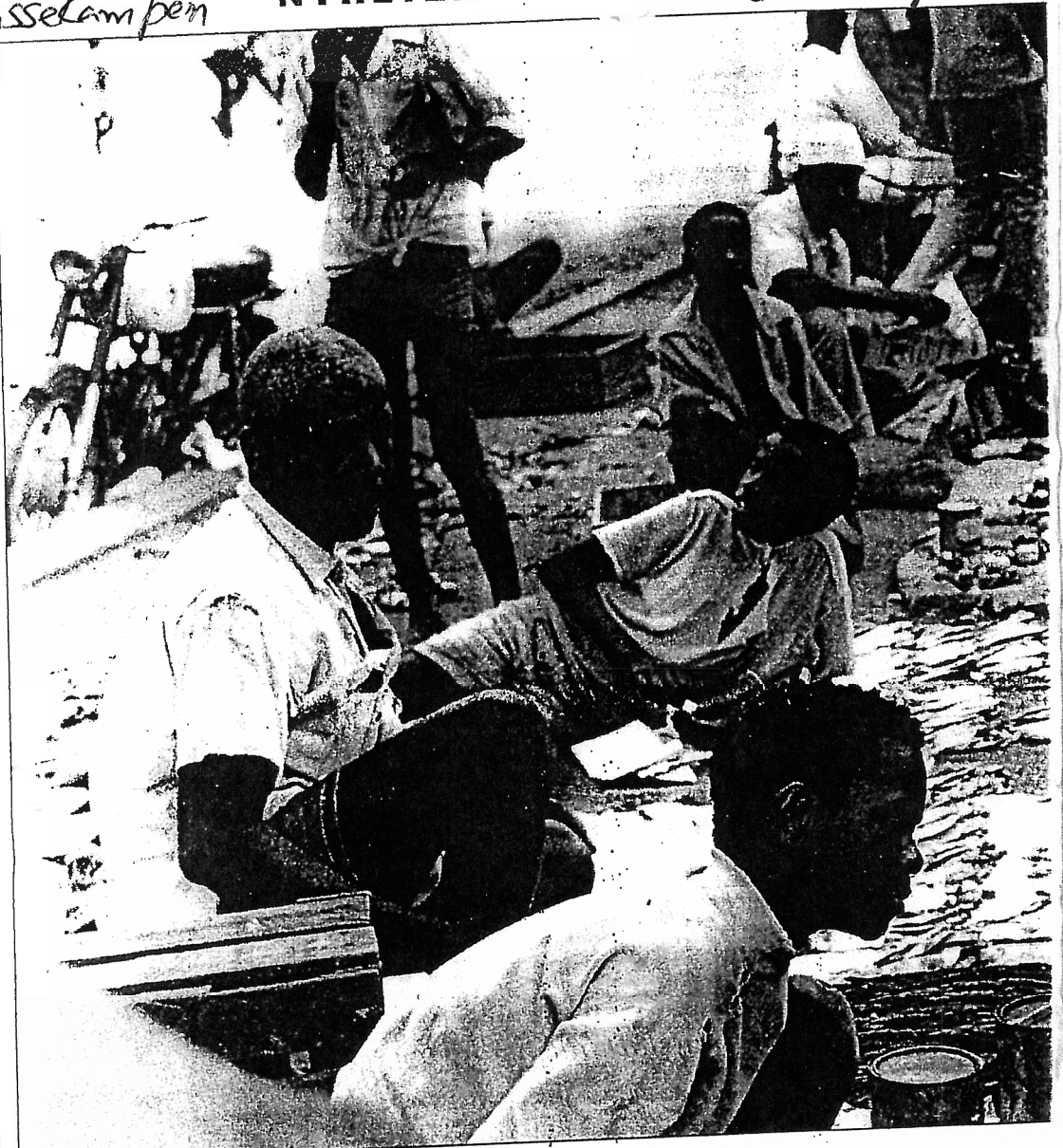
- The authors, title and full bibliographic details is credited in any copy;
- A hyperlink and/or URL is included for the original metadata page; and
- The content is not changed in any way.

For more information, including our policy and submission procedure, please contact the Repository Team at: [E.mailbox@hud.ac.uk](mailto:E.mailbox@hud.ac.uk).

<http://eprints.hud.ac.uk/>

evda at Gatt  
'at anarkiet i  
ndbruks-  
er og mat-  
a tek slutt.  
il gagne alle,  
og fattige  
n ein fersk  
i OECD og  
ken viser at  
to tredelar av  
med auka  
l kome i  
nda.

16/2-94



Tanzanianske bønder truga av Gatts frimarknads-politikk

# Gatt og overprod

KALIM SIDDIQUI

AFRIKA, Filippinane, Sri Lanka, Indonesia og andre fattige land vil inntektene falle med rundt sju milliarder dollar i året. Eg vil hevde her at avtala ikkje gjer noko med den verkelege årsaka til problema, overproduksjon i landbruket i industrilanda og matoverskotet som følger.

Bruken av eksportsubsidiar for å dumpe dette overskotet på verdensmarknaden dei siste to tiåra har ført til alvorlege problem når det gjeld handel og matvaretryggleik i den tredje verda, og Gatt vil ikkje vinne over desse problema. I staden vil dei nye ordningane undergrave den retten den tredje verda har til å sikre eigne matsystem gjennom å kontrollere import og støtte eigen produksjon. Slik

blir risikoen for svolt større og ikkje mindre.

## Problema

La oss sjå på årsakene til problema i den internasjonale marknaden. Siste tiåret har problema auka dramatisk. Prisen for maten frå produsent har falt ned på nivået i 1930-åra, medan landbruksbudsjetta i industrilanda har stige og ført til handelskonflikter, særleg mellom USA og EU. Det var mot denne bakgrunnen at landbruk vart eit viktig Gatt-tema. I 1980-åra har USA i namnet til den frie marknaden prøvt å skaffe seg marknadsdominans gjennom å bruke mangslags direkte og indirekte subsidieringar for å dumpe overskotet på verdensmarknaden. I Gatt argumenterer USA for å fjerne landbruksvern globalt og såleis

ta vekk hinder for eiga matdumpling. I teorien vil også landbruket i USA måtte høye seg for Gatt-reglane, men i røynda vil truleg landet halde fram politikken dei har følgd i meir enn seks tiår med statlege oppkjøp for å fremje produktiviteten i næringa.

## Overproduksjon

Den globale landbrukskrise no kan vi sjå på som overproduksjon i i-landa, ein gigantisk produksjon som overgår kravet frå heimemarknader. USA har kravet med overproduksjon i det meste av etterkrigstida. Under New Deal-politikken vart statsstøtte for å ta jord ut av produksjon saman med nye importkontroll sett på som tilskott til landbruksinntektene. Men dette mislykkast, brakklegginga reduserte jordbruksarealet, og bøndene

yårt i staden oppmoda om å få mest mogleg ut av jorda, auke bruken av handelsgjødsel, sprøytemiddel og andre mekaniske innsatsfaktorar. Det førte til at produksjonen auka snøgt og at det vart matvareoverskotet USA til å gjennomføre aggressive matekspansjonsplanar. Som på eine sida hjelte bøndene i USA til å bli kvitt overskotta, men samstundes gjorde den tredje verda importavhengig.

I 1975 hadde USA fått meir enn 60 prosent av den globale kornhandelen. 20 år før hadde dei under 30 prosent. Over tredelen av kornet i USA vart eksportert, og bortimot halvdel av dette gjekk til land i den tredje verda. I 50-åra importerte vesteuropeiske land matvarer frå USA, men no- kre år seinare var situasjonen dras-

tisk endra, og desse landa produserte nok til eige forbruk. Frå sist i 60-åra tok EU-landa til å truge den dominansen USA hadde skaffa seg over verdas kornmarknad. EUs felles landbrukspolitikk (CAP) garanterte bøndene prisstøtte, samtidig som bøndene vart oppmoda om å ta i bruk ny teknologi. På stutt tid auka produktiviteten drastisk, EU-landa tok til å sjå seg om etter nye marknader, og USA fekk nye konkurrentar på verdensmarknaden.

Produktivitetssauken i USA var klyvdyrt til auka kapitalintensitet, nedgang i talet på gardar og vekst i storleik på gardane. Likeså i EU, der ein fersk rapport frå kommisjonen kjem til at rundt 2/3 av prisstøtta i CAP går til 10 prosent av bøndene.

Tredje verda-landa betala maten

